

Toiminnan nykytila ja muutostarpeet

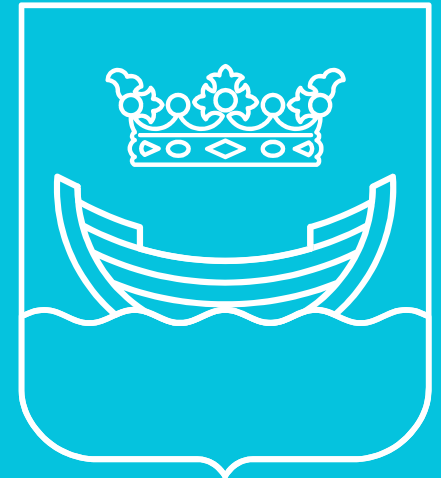
Tarpeelliset kuvaukset nykytilasta ja muutostarpeesta markkinakartoituksen tekemiseksi

Kuvaa

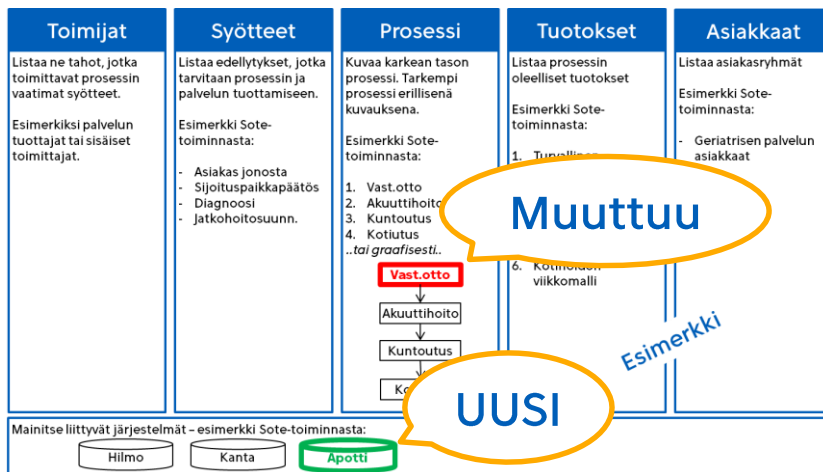
SIPOC

Asiakkaat
Palvelutuotokset
Toimijat ja niiden syötteet prosesseille
Prosessit
Tärkeimmät järjestelmät
Alustavat vaatimukset

Nykytilan ja tavoitetilan kuvaaminen samalla tavalla

- Nykytilan ja tavoitetilan kuvauksia tulee kyetä vertaamaan. Tavoitetila kannattaa siksi kuvata nykytilakuvausten päälle. Tavoitetilassa muuttuvat osat ja kokonaan uudet osat voi merkata esimerkiksi eri väreillä. Silloin yhdestä kuvasta näkee kerralla kehityshankkeen aiheuttaman muutoksen. Muutostarve on käytännössä nykytilan ja tavoitetilan välinen ero.

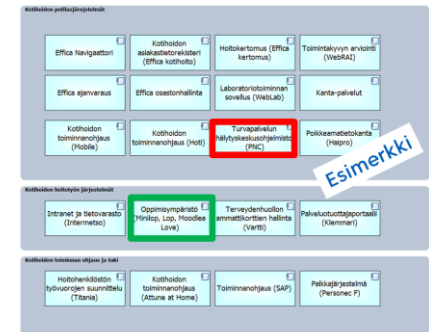

Mainitse liittyvät järjestelmät - esimerkki Sote-toiminnasta:
Hilmo Kanta Apotti

Uusi Muuttuu Poistuu

Uusi Muuttuu Poistuu

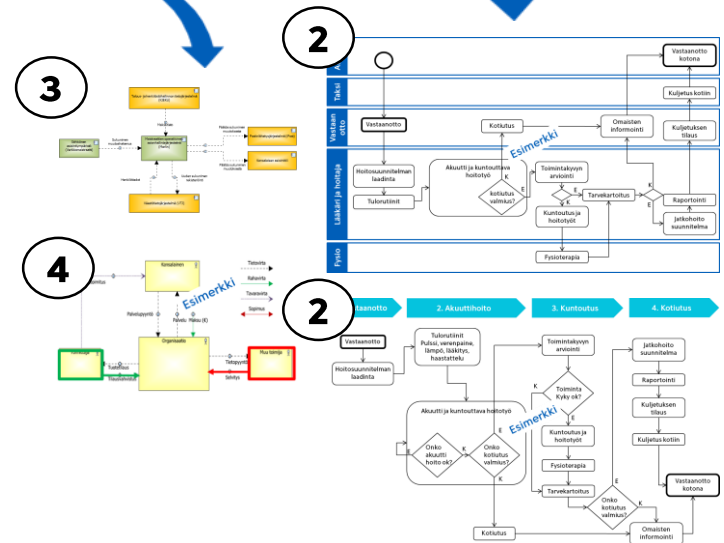
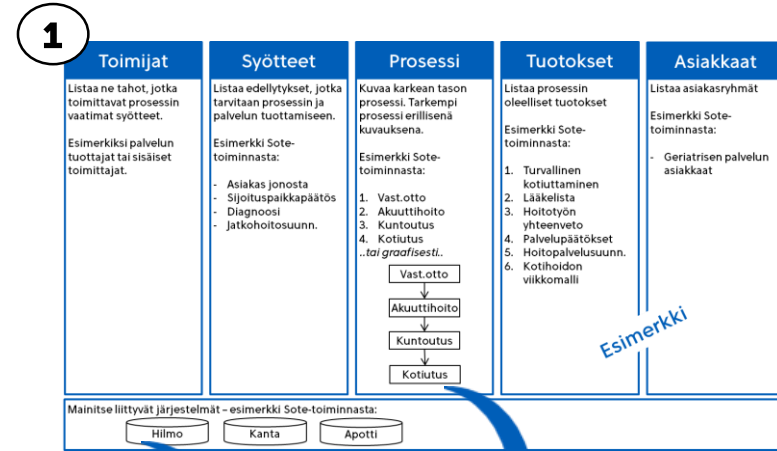
Uusi Muuttuu Poistuu

Muutostarve asiakkaista prosesseihin

1. Yksinkertainen työkalu toimintaprosessin kuvaamiseen on ns. SIPOC kuvaus. Se kertoo yhdessä kuvassa oleelliset prosessin osat sekä palvelut, joihin ne kuuluvat. Se huomioi erityisesti asiakkaat, jotka palveluita käyttävät ja kertoo myös yhdessä kuvassa kaikki tarvittavat toimijat, joita palvelut tarvitsevat toimiakseen.
2. SIPOC:n tukena voi käyttää tarkempia prosessikuvauksiin esimerkiksi uimaratakaavioita ja muita prosessin kuvaustekniikoita.
3. Liittyvät järjestelmät voi avata tarkemmin tietojärjestelmien välisenä vuorovaikutuskaaviona
4. Asiakkaat ja muut toimijat voi avata tarkemmin esimerkiksi toimijakarttana ja toimijoiden välisenä vuorovaikutuskarttana.

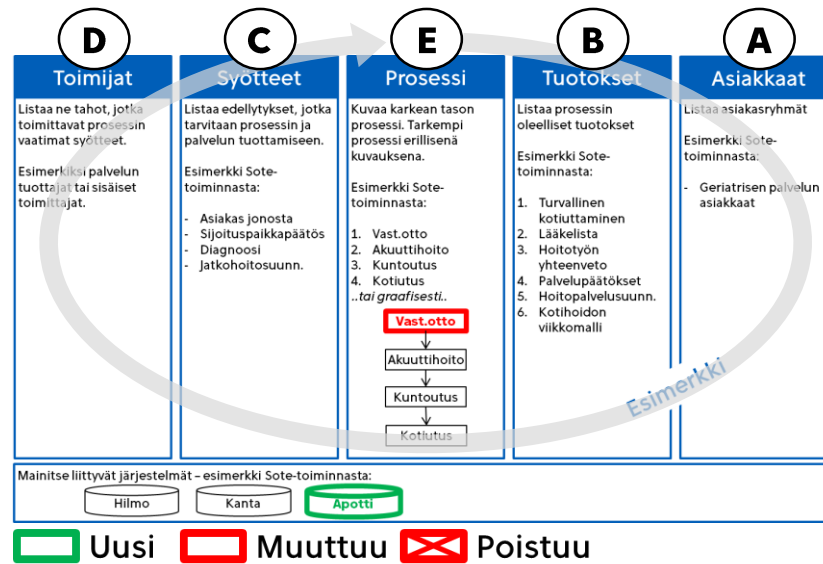
Seuraavilla sivuilla Powerpoint –esimerkit SIPOC:n ja prosessikaavioiden tekoon sekä järjestelmäkokonaisuuden visualisointiin

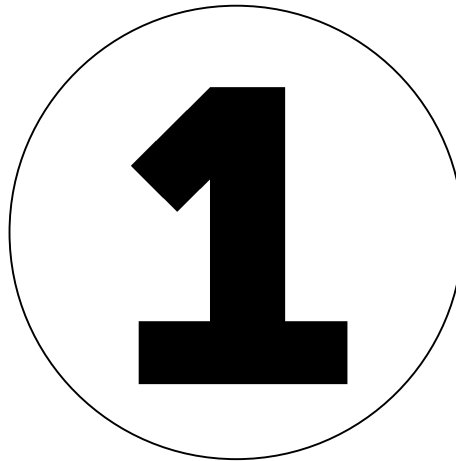
Huomioi myös **visiolakana**

SIPOC -kuvaamisen järjestys

- SIPOC:n tekeminen kannattaa aloittaa asiakkaan tunnistamisella. Seuraavaksi on hyvä hahmotella ne tuotokset, joita asiakas haluaa ja saa.
- Ennen kuin varsinaista prosessia aloittaa mallintamaan, on syytä tunnistaa toimijat ja ne syötöt, joita toimijat tuottavat prosessille.
- Itse prosessin määrittely on iteratiivista prosessin, asiakkaan, tuotosten, toimijoiden ja syötteiden työstämistä, kunnes kokonaiskuva on valmis.
- On hyvä mainita myös prosessiin liittyvät järjestelmät SIPOC:n yhteydessä, vaikka järjestelmät eivät perinteiseen SIPOC:iin kuuluukaan.

SIPOC

työkaluvaihtoehdot

Yksinkertainen	(MS Powerpoint)
Rivitetty	(MS Powerpoint)
Kattava SIPOC & VSM	(MS Excel)

*Mallintamiseen voi myös käyttää erillistä
prosessien mallinnustyökalua*

1. Prosessin nimi - nyky/tavoite/muutostarve

Toimijat

Listaa ne tahot, jotka toimittavat prosessin vaatimat syötteen.

Esimerkiksi palvelun tuottajat tai sisäiset toimittajat.

Syötteen

Listaa edellytykset, jotka tarvitaan prosessin ja palvelun tuottamiseen.

Esimerkki Sote-toiminnasta:

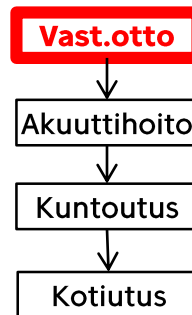
- Asiakas jonosta
- Sijoituspaikkapäätös
- Diagnoosi
- Jatkohoitosuunn.

Prosessi

Kuvaa karkean tason prosessi. Tarkempi prosessi erillisenä kuvauksena.

Esimerkki Sote-toiminnasta:

1. Vast.otto
 2. Akuuttihoito
 3. Kuntoutus
 4. Kotiutus
- ..tai graafisesti..

Tuotokset

Listaa prosessin oleelliset tuotokset

Esimerkki Sote-toiminnasta:

1. Turvallinen kotiuttaminen
2. Lääkelista
3. Hoitotyön yhteenvedo
4. Palvelupäätökset
5. Hoitopalvelusuunn.
6. Kotihoidon viikkomalli

Asiakkaat

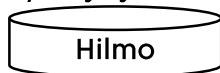
Listaa asiakasryhmät

Esimerkki Sote-toiminnasta:

- Geriatrisen palvelun asiakkaat

Esimerkki

Mainitse liittyvät järjestelmät - esimerkki Sote-toiminnasta:

 Uusi Muuttuu Poistuu

1. <Prosessin nimi - nyky/tavoite/muutostarve>

Toimijat	Syötteet	Prosessi	Tuotokset	Asiakkaat
Asiakas, Ajanvaraus järjestelmä	Asiakas jonosta	<ol style="list-style-type: none"> Vast.otto Akuuttihoito Kuntoutus Kotiutus <i>..tai graafisesti..</i> <pre> graph TD A[Vast.otto] --> B[Akuuttihoito] B --> C[Kuntoutus] C --> D[Kotiutus] </pre>	Turvallinen kotiuttaminen	Geriatrisen palvelun asiakkaat
Päätöksen tekijä, AHJO	Sijoituspaikkapäätös		Lääkelista	Geriatrisen palvelun asiakkaat
Lääkäri	Diagnoosi		Hoitotyön yhteenveto	Geriatrisen palvelun asiakkaat, Arkisto
Kuntouttaja	Jatkohoitosuunnitelma		Palvelupäätökset	Geriatrisen palvelun asiakkaat, Arkisto
			Hoitopalvelusuunnitelma	Geriatrisen palvelun asiakkaat, palveluntarjoaja
		Kotihoidon viikkomalli	Geriatrisen palvelun asiakkaat, palveluntarjoaja	
Listaa ne tahot, jotka toimittavat prosessin vaatimat syötteet. Esimerkiksi palvelun tuottajat tai sisäiset toimittajat ja järjestelmät. Esimerkki Sote-toiminnasta	Listaa edellytykset, jotka tarvitaan prosessin ja palvelun tuottamiseen. Esimerkki Sote-toiminnasta	Kuvaa karkean tason prosessi. Tarkempi prosessi erillisenä kuvauksena. Esimerkki Sote-toiminnasta	Listaa prosessin oleelliset tuotokset Esimerkki Sote-toiminnasta	Listaa asiakasryhmät Esimerkki Sote-toiminnasta

Esimerkki

Mainitse liittyvät järjestelmät - esimerkki Sote-toiminnasta

Hilmo

Kanta

Apotti

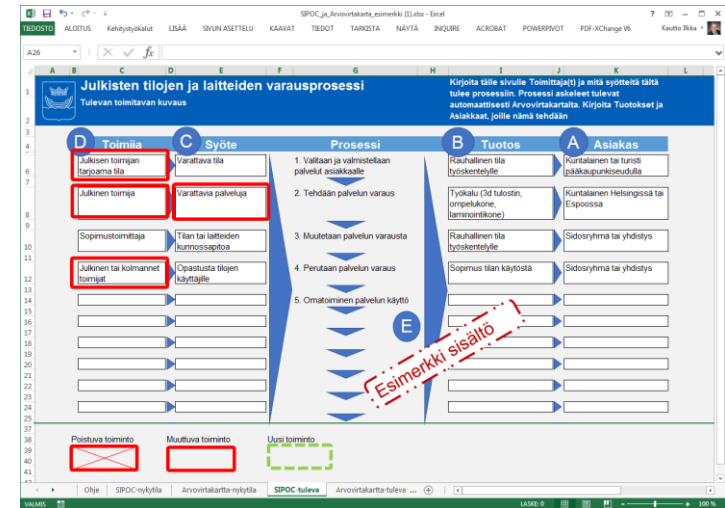
 Uusi
 Muuttuu
 ✕ Poistuu

[Linkki MS Powerpoint -työkaluun](#)

1. <Prosessin nimi – nyky/tavoite/muutostarve>

- Nykytilan, tavoitetilan ja muutostarpeen kuvaamisen lisätietosivulta löytyy myös kattava MS Excel pohjainen työkalu SIPOC- ja arvovirtamallintamiseen (VSM).
- Työkalulla voi mallintaa koko arvovirtaketjun, eli avata työvaiheet, tärkeät odotusajat ja ns. hukkaodottamisen.
- Työkalu mahdollistaa hankkeen asiakasarvon mitattavan määrittämisen. Sillä voidaan esimerkiksi osoittaa miten digitaalinen ratkaisu nopeuttaa jonkin työvaiheen käsittelyä tai poistaa odottelua.

Työkalu ei sovellu ylätason esittämiseen, vaan se on tarkoitettu syvempään toimintaprosessin avaamiseen niin, että kokonaisuus toimijoista asiakkaaseen prosessin ympärillä tulee käsitellyksi käytännön tasolla. Powerpoint-pohjaiset SIPOC-työkalut soveltuvat paremmin esittämistarkoituksiin.

[**Linkki MS Excel-työkaluun**](#)

[**Linkki MS Excel-esimerkkiin**](#)

Esimerkki on käytännössä toteutettu arvovirta ja SIPOC-mallinnus tilojen ja laitteiden varausprosessin automatisoimisesta. (Helsingin kaupunginkirjasto)

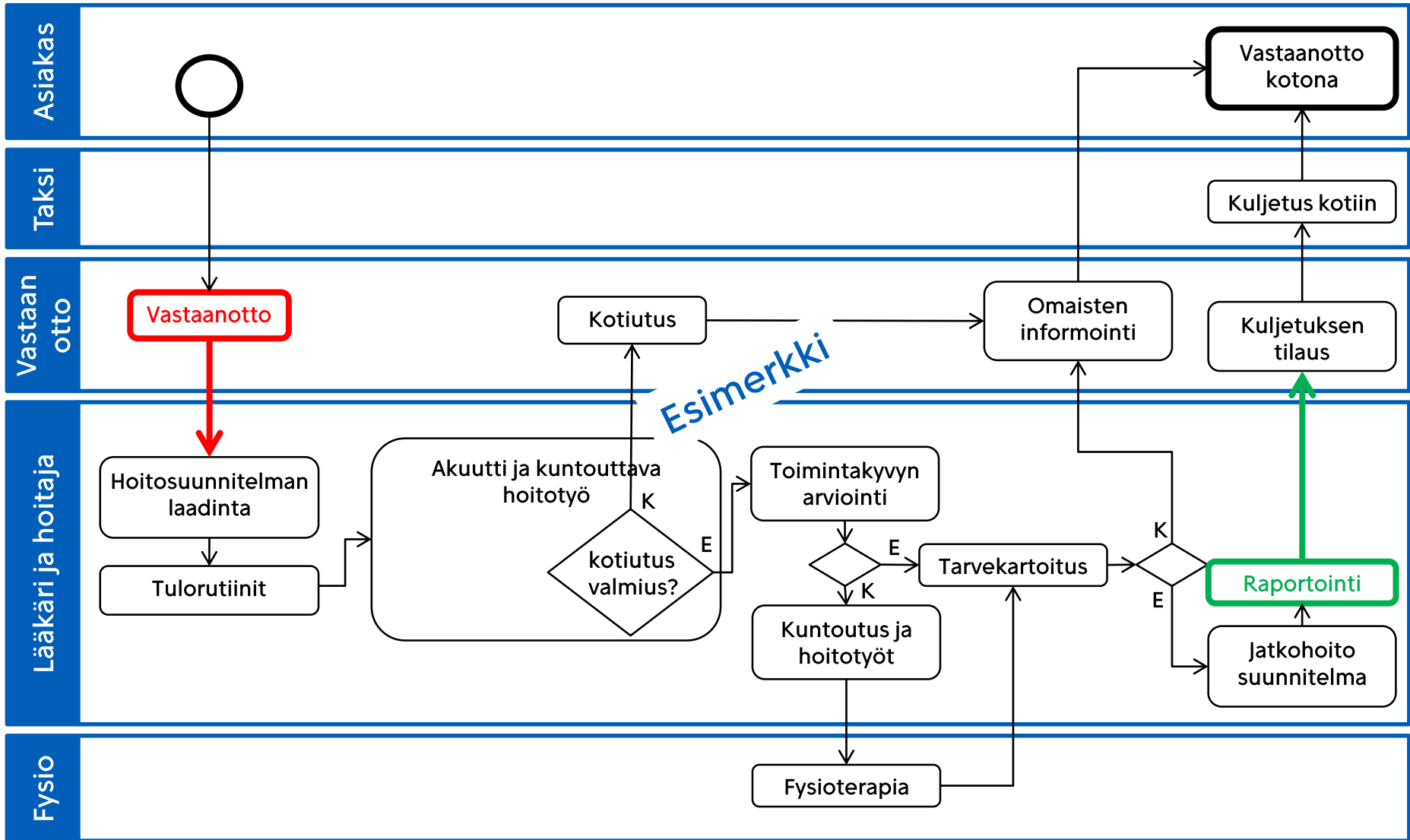

Prosessi työkaluvaihtoehdot

Uimarata
Vuokaavio

*Mallintamiseen voi myös käyttää erillistä
prosessien mallinnustyökalua*

2. Prosessin nimi - nyky/tavoite/muutostarve

Esimerkki

 Uusi
 Muuttuu
 Poistuu

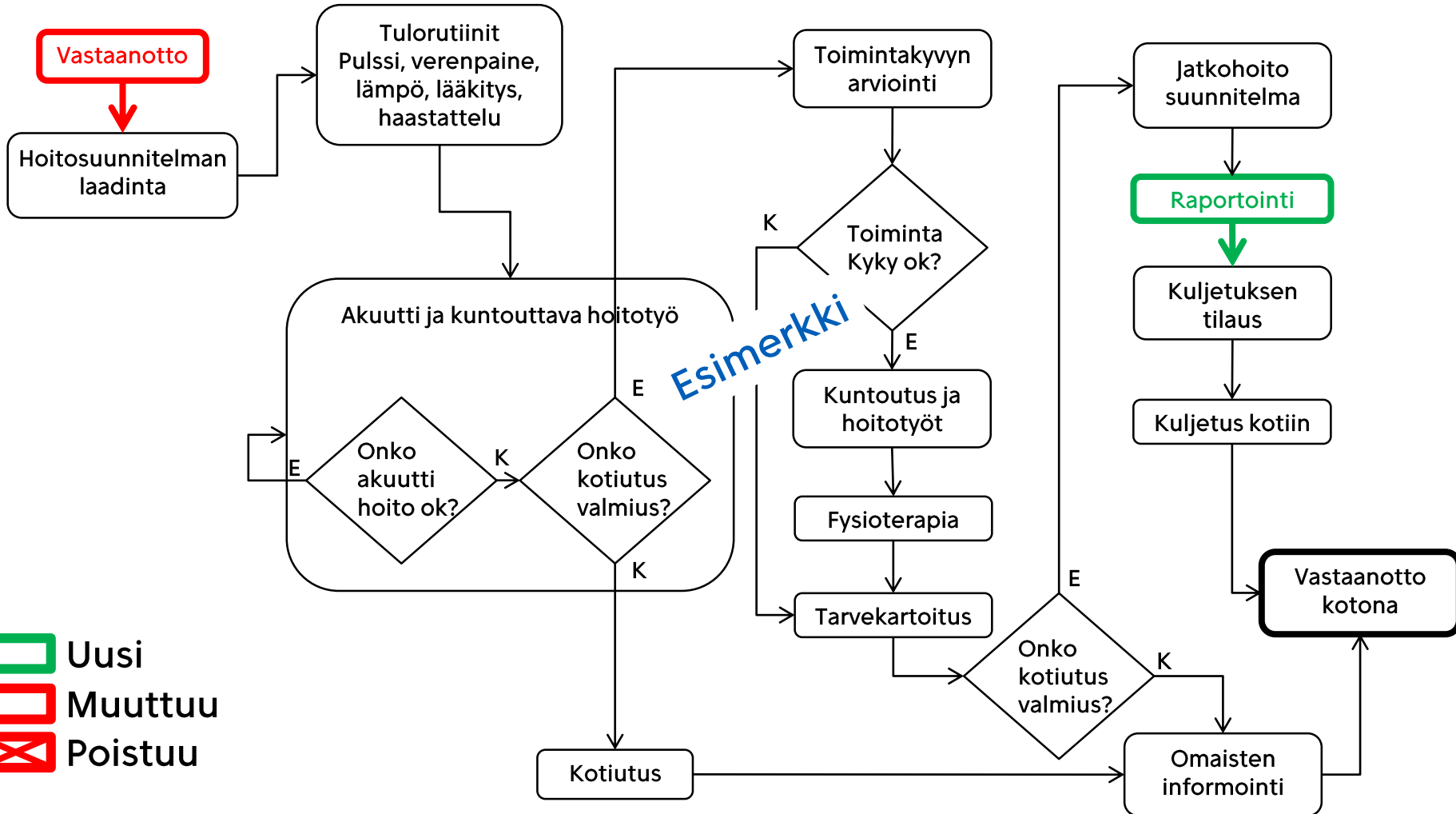
2. Prosessin nimi - nyky/tavoite/muutostarve

1. Vastaanotto

2. Akuuttihoito

3. Kuntoutus

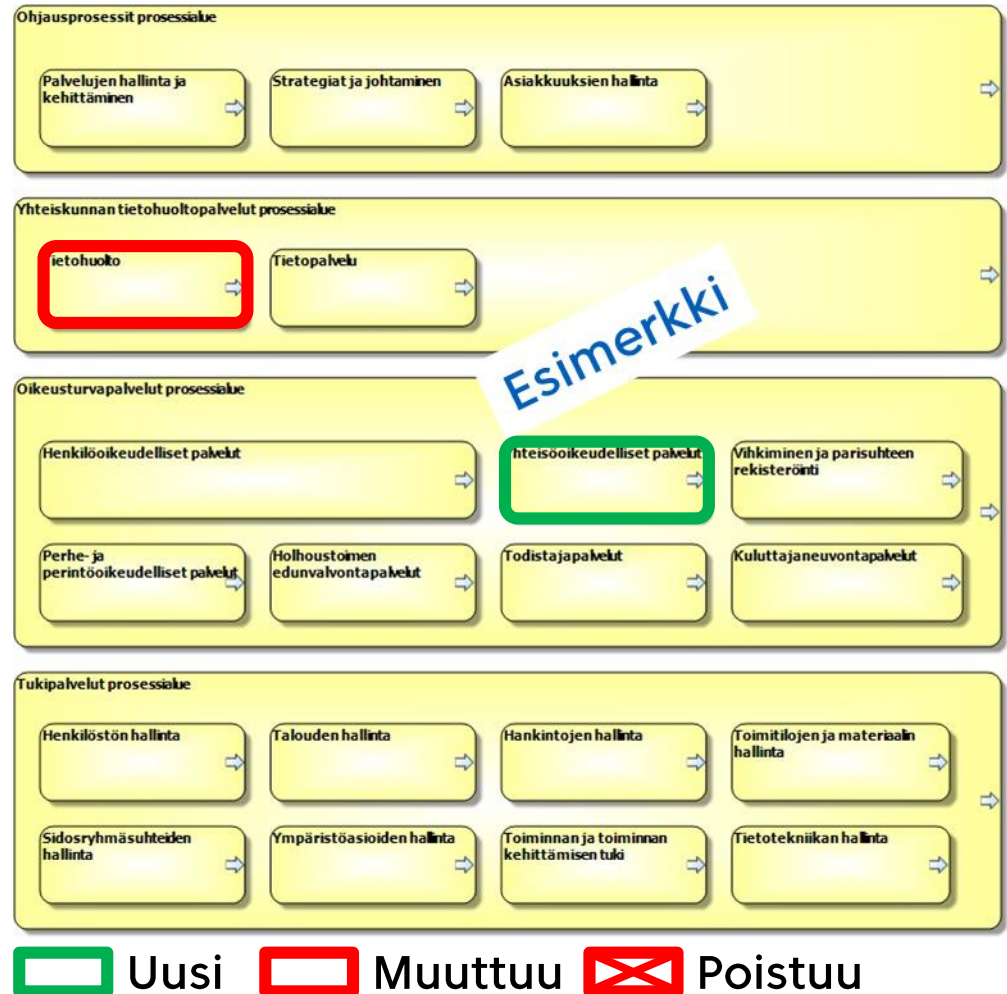
4. Kotiutus

Muutostarve prosessikarttaan

- Visualisoi listaamasi prosessit ja merkkää ne prosessit, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki prosessikartasta muutoksilla lisättyinä.

Tietojärjestelmä työkaluvaihtoehdot

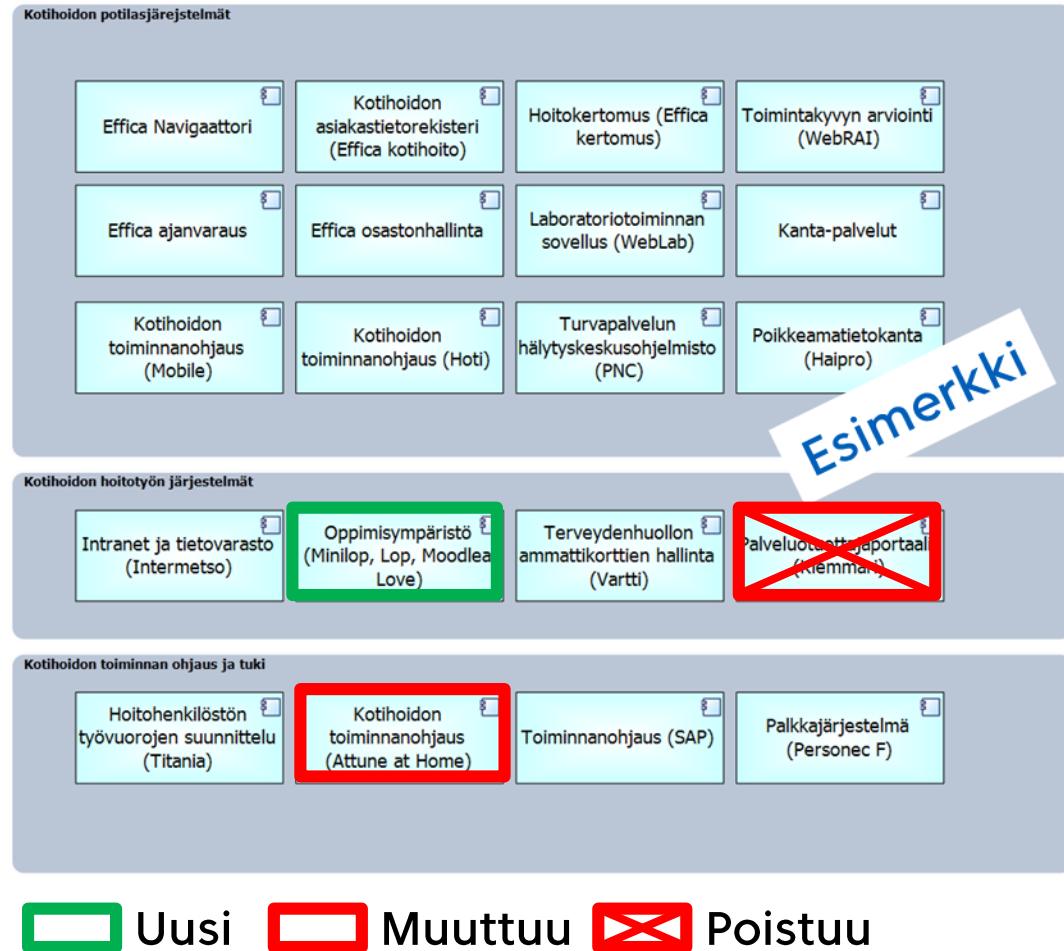
Tietojärjestelmien vuorovaikutus

*Mallintamiseen voi myös käyttää erillistä
prosessien mallinnustyökalua*

Muutostarve tietojärjestelmäkarttaan

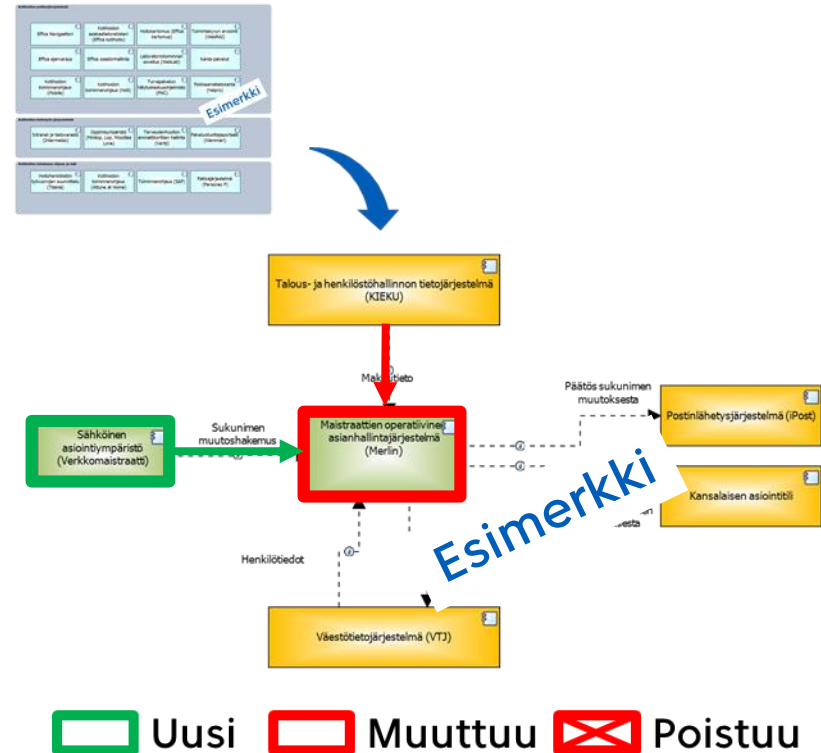
- Visualisoi listaamasi hankkeeseen liittyvät tietojärjestelmät ja merkkää ne järjestelmät, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki tietojärjestelmäkartasta muutoksilla lisättynä.

3. Tietojärjestelmien vuorovaikutus

- Avaa listaamiesi hankkeeseen liittyvien tietojärjestelmien välinen vuorovaikutus.
- Karkealla tasolla riittää, että vuorovaikutuksista (yleensä integraatioista) kuvaa, mitä tietoa tietojärjestelmien välisessä rajapinnassa liikkuu, miten, mihin suuntaan, reaaliaikaisesti vai eräajona.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki tietojärjestelmien välisten vuorovaikutusten kuvaamisesta muutoksilla lisättyä.

Toimijat työkaluvaihtoehdot

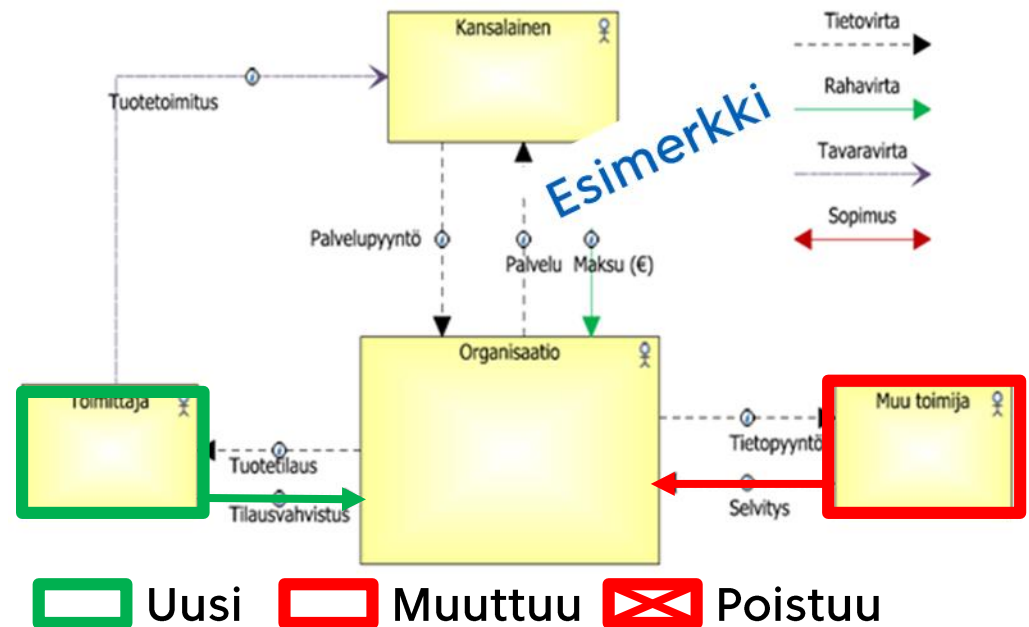
Toimijoiden välinen vuorovaikutus

*Mallintamiseen voi myös käyttää erillistä
prosessien mallinnustyökalua*

Muutostarve toimijoiden välisiin vuorovaikutuksiin

- Visualisoi listaamasi hanketta koskevat toimijat ja merkkää ne, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki toimijoiden ja niiden välisten vuorovaikutusten visualisoinnista muutoksilla.

Alustavat vaatimukset

**Vaatimusluettelo
Käyttötapauspohja**

*Mallintamiseen voi myös käyttää erillistä
prosessien mallinnustyökalua*

Alustavat vaatimukset

Alustavasti markkinakartoituksen tarpeeseen

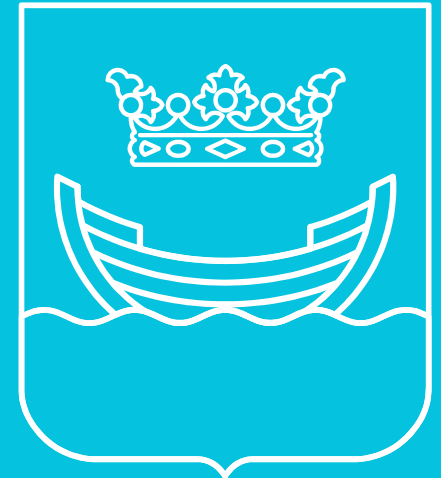
- Muutostarpeen kuvaamisen yhteydessä on myös tarpeellista hahmotella alustavat vaatimukset. Ne hyödyttävät markkinakartoitusta merkittävästi etenkin silloin, kun lähestytään mahdollisia toimittajakandidaatteja teknisen vuoropuhelun merkeissä.

[Linkki vaatimusluettelopohjaan \(MS Excel\)](#)

[Linkki käyttötapauspohjaan \(MS Word\)](#)

Täydennä tarvittaessa muutostarpeen lisäkuvauksilla

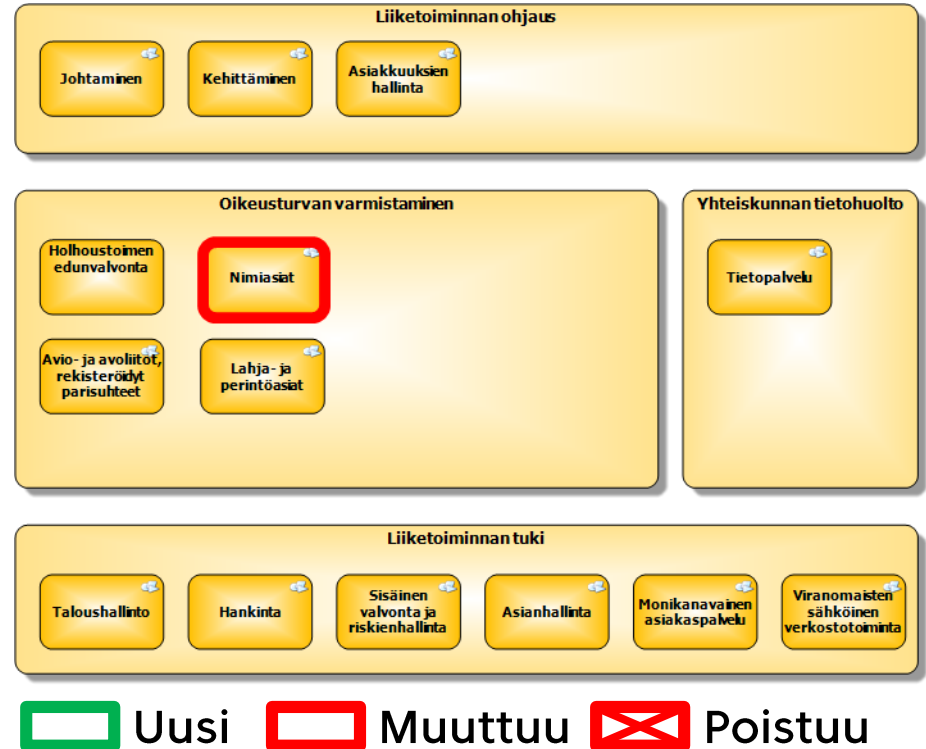
Kyvykkyysskartta
Palvelukartta
Arkkitehtuurin kerrosnäkö
Tiedot
Teknologiat

Muutostarve kyvykkyysskarttaan

- Visualisoi listaamasi hanketta koskevat kyvykkyydet ja merkkaa ne, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki kyvykkyysskartasta muutoksilla lisättynä.

Muutostarve palvelukarttaan

- Visualisoi listaamasi hanketta koskevat palvelut ja merkkää ne palvelut, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki palvelukartasta muutoksilla lisättynä.

Ympäri vuorokautinen asuminen ja hoito

- SAS (selvitys, arviointi, sijoitus)
- Tehostettu palveluasuminen
- Pitkäaikaishoito ja laitospalvelut

Palveluohjaus ja kotona asumisen tukeminen

- Palveluohjaus
- Kotihoito
- Perhehoito
- Omaishoito
- Päiväkeskukset
- Tukipalvelut

Terveydenhuolto

- Lääkäripalvelut
- Suun terveydenhoito**
- Sairaanhoitopalvelut
- Kuntoutus

Sosiaali- ja turvapalvelut

- Turvapuhelin
- Turvaranneke
- Muut sosiaalipalvelut
- Ikäkaan ihmisen fyysinen ja sosiaalinen aktiivisuus sekä terveyden ja vireystilan seuranta

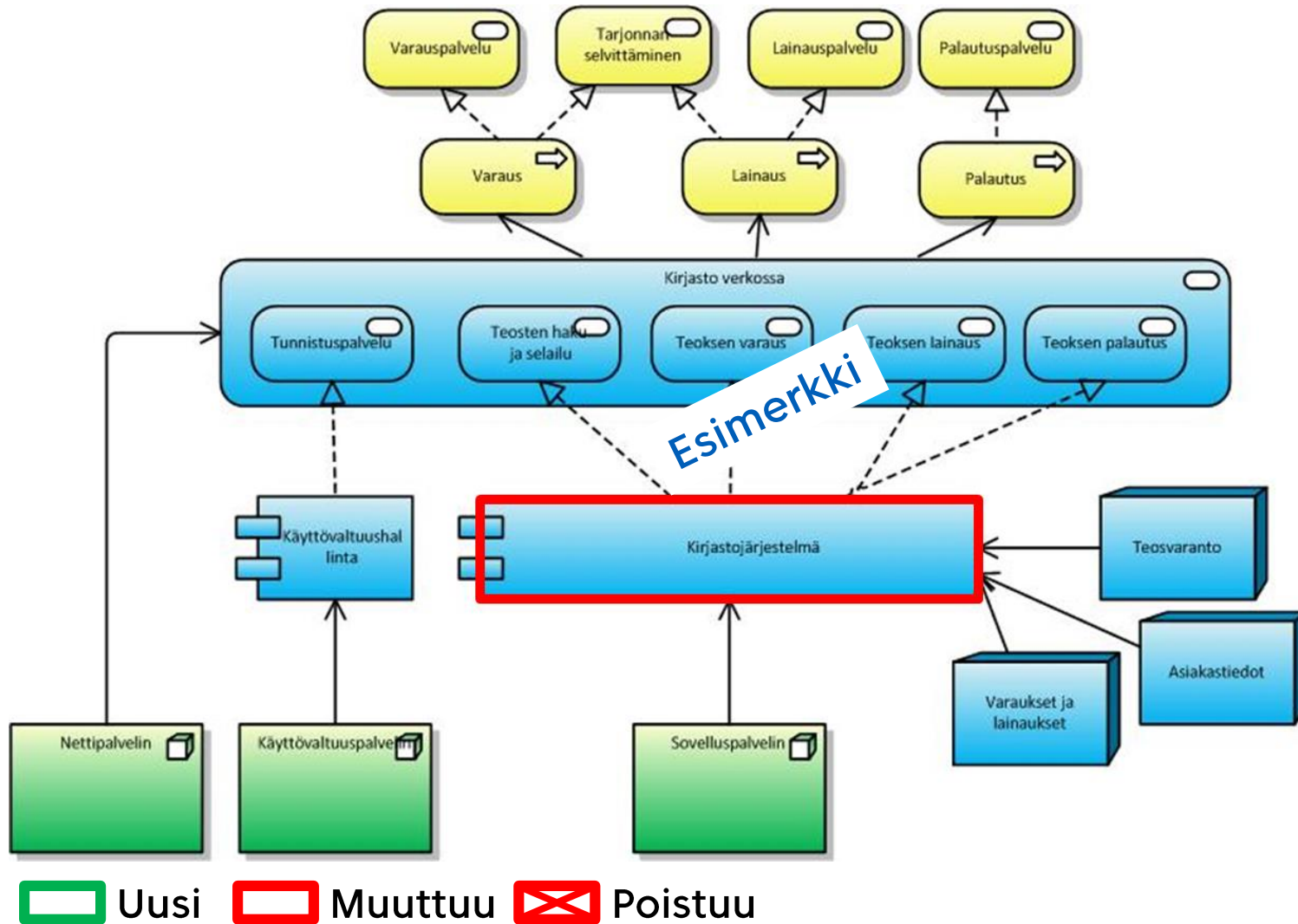
Tila- ja kiinteistöpalvelut

- Kiinteistöhuolto
- Siivouspalvelut

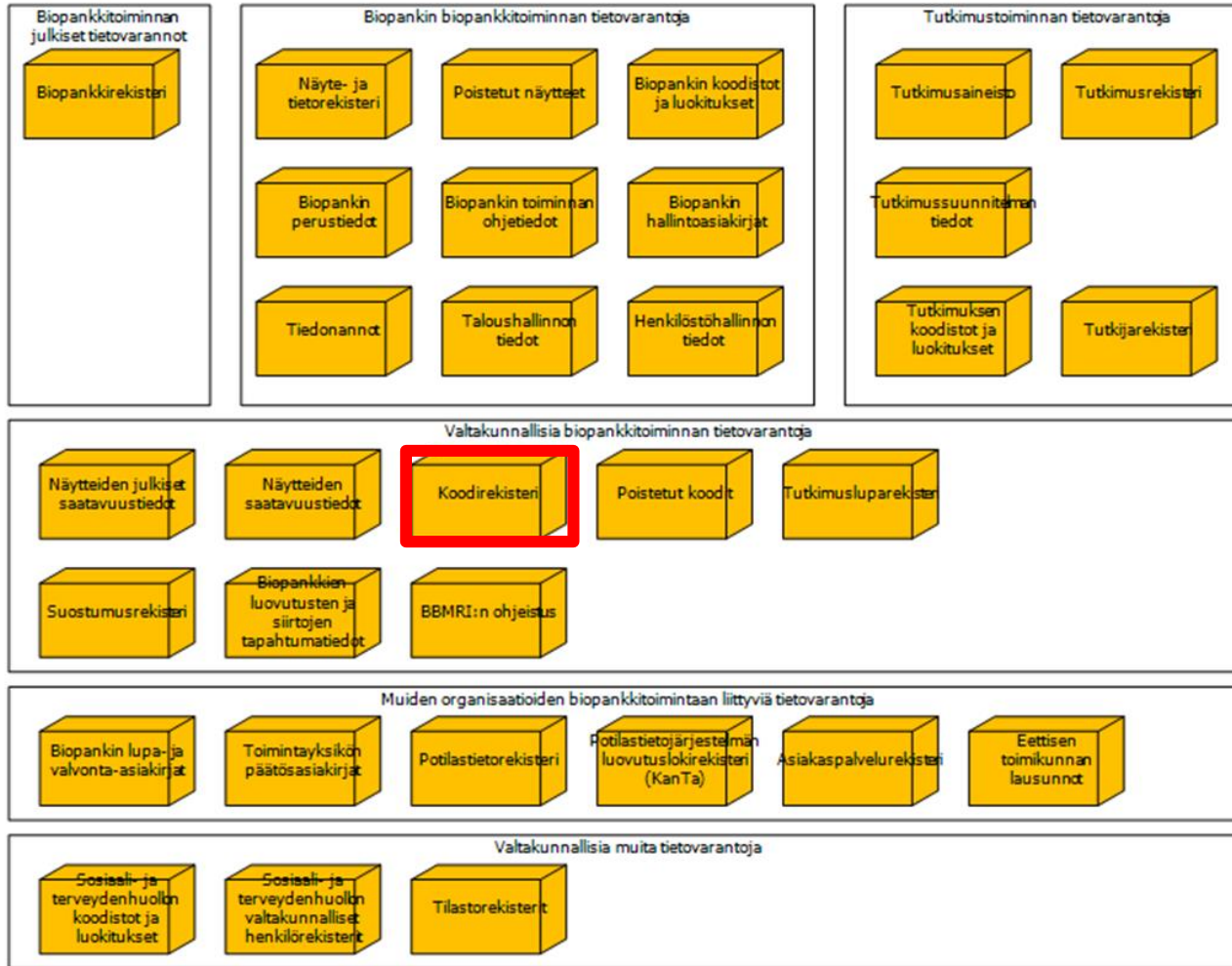
Esimerkki

Uusi Muuttuu Poistuu

Muutostarve Arkkitehtuurin kerrosnäkömään

Muutostarve tietovarantoihin

 Uusi
 Muuttuu
 Poistuu

Muutostarve päätietoryhmiin

- Visualisoi listaamasi hanketta koskevat päätietoryhmät ja merkkaa ne, jotka hanke tuo uutena tai joita hanke muuttaa tai poistaa.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 mukainen esimerkki päätietoryhmien visualisoinnista muutoksilla.

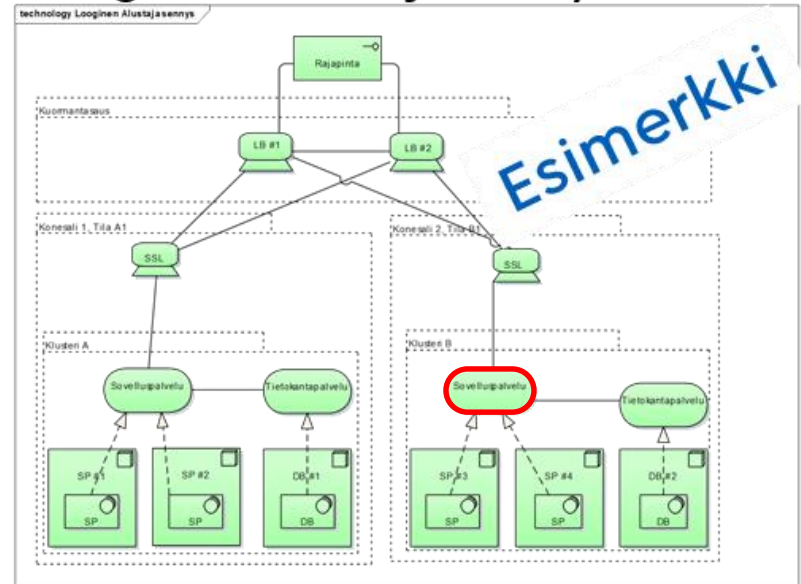
 Uusi Muuttuu Poistuu

Muutostarve teknologioihin

- Visualisoi listaamasi hanketta koskevat käytössä olevat ja tarvittavat teknologiat ja merkkää muutokset.

Vieressä JHS 179 liitteen 6 esimerkki loogisen alustajäsennyksen visualisoinnista.

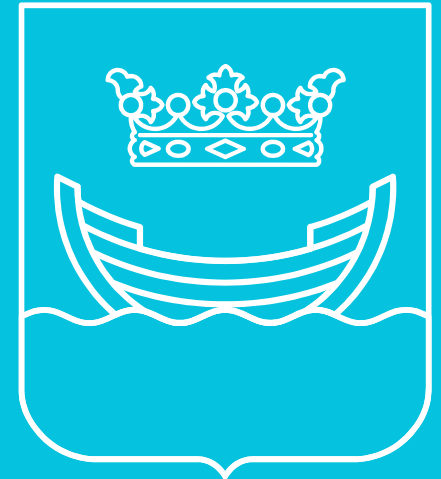
Looginen alustajäsennys

 Uusi Muuttuu Poistuu

Tarkemmista kuvauksista

Käsitteelliset vs. Loogiset
vs. Fyysiset kuvaukset

Tietomallien kuvaaminen tarkoitukseen

Karkea käsitteellinen tietomalli voi olla hyödyllinen, jos se ei ole ylisuunnittelua

- Jos kehittämishanke on jo ennen markkinakartoitusta niin selkeä, että tiedetään jopa tietomallin perusta, on sekin hyvä kuvata markkinakartoitusta varten.
- Silloin kyseessä on kuitenkin oltava hyvin tunnettu toimintaprosessi, joka tiedetään jo valmiiksi tarkalla tasolla. Markkinakartoitusta ei ole tarkoitus viivästyttää suunnittelemalla yli kartoituksen tarpeen.

Tietomallien kuvaamisessa on käytännössä kolme tasoa

- Käsitteellinen taso - mahdollisesti sopii valmisteluvaiheeseen
- Looginen taso - ehkä sopii valmisteluvaiheeseen
- Fyysinen taso - kuuluu toteutuksen tarkkaan suunnitteluun

Tietomallitasot selitettynä

Käsitelmä

Käsitelmä on yleiskieltä, eikä siinä kuvata minkälaisia tietoja asiaan tarkalleen liittyä. Käsitelmä voi olla hyödyllinen jo ennen markkinakartoitusta ja oleellinen kilpailutuksessa.

Looginen tietomalli

Organisaatio	
tunnus	: Tunnus [1]
nimi	: Teksti [1..*]
vaihtoehtoinenNimi	: Teksti [*]
kuvaus	: Teksti [*]
yristystunnus	: Tunnus [0..1]
tuottajatyyppl	: Koodi [*]

Looginen tietomalli on myös yleiskieltä, mutta se kertoo jo tarkalleen, mitä tietoa missä muodossa käsitellään. Joskus looginen tietomalli voidaan kuvata jo ennen markkinakartoitusta tai kilpailutusta, muttei aina.

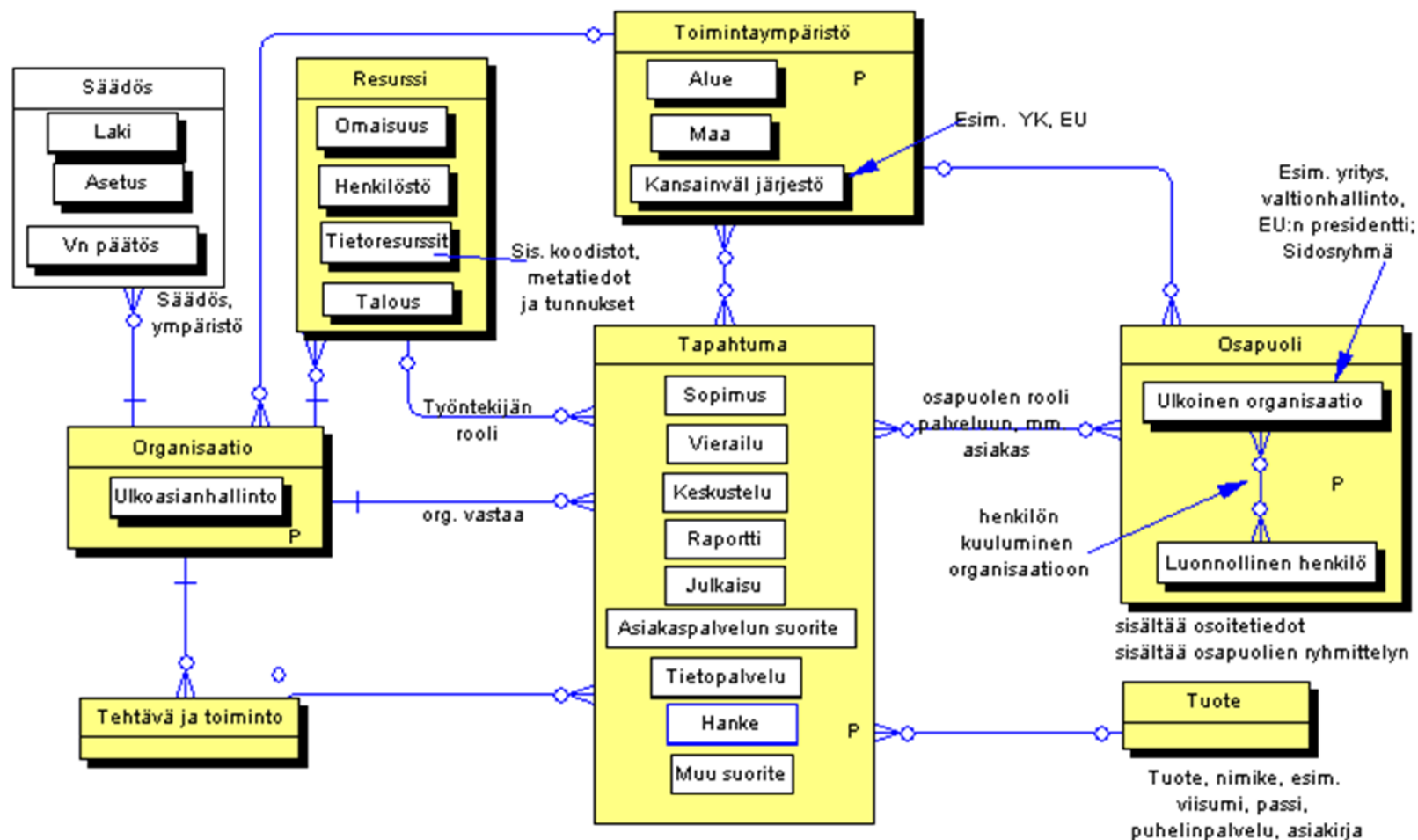
Fyysinen tietomalli

ORGANISAATIO	
PF * ID	NUMBER (19)
F * ORGANISAATIOLOUKKA_ID	NUMBER (19)
F ORGANISAATIOITYYPPI_ID	NUMBER (19)
F EMOORGANISAATIO_ID	NUMBER (19)
ASIAKASPALVELUAIKA	VARCHAR2 (1000 CHAR)
UHORGANISAATIO	NUMBER (1)
VIRKAAIKA	VARCHAR2 (1000 CHAR)
CDNUMERO	VARCHAR2 (200 CHAR)
F EDUSTOSTOTIYPPI_ID	NUMBER (19)
RADIOTAAJUDET	VARCHAR2 (1000 CHAR)
DACKOODI	VARCHAR2 (200 CHAR)
KUMPPANIKOODI	VARCHAR2 (200 CHAR)
F * JARJESTORYHMA_ID	NUMBER (19)
F * JARJESTOTIYPPI_ID	NUMBER (19)
ORGANISAATIO_PK	

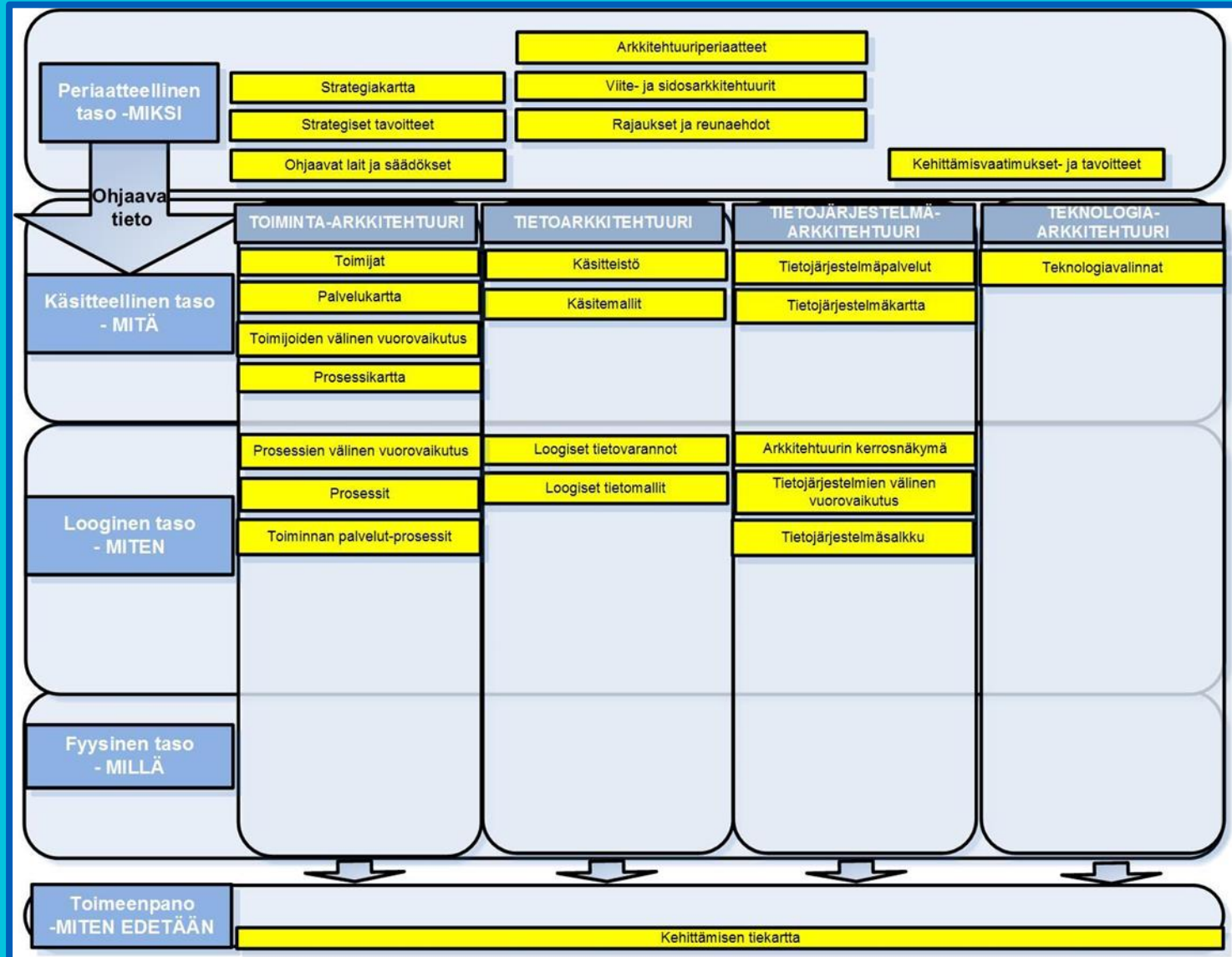
Fyysinen tietomalli lisää loogiseen tietomalliin teknisen toteutuksen itse järjestelmässä. Tämä kuuluu toteutuksen tarkkaan suunnitteluun.

Esimerkit perustuvat JHS 179 Liite6:een

Käsitemalli ER kaaviona

JHS 179 mukaiset tavoitetilan peruskuvaukset

*Lisää nykytilan ja tavoitetilan
kuvaamiseen soveltuvista
kuvaustekniikoista*

[JHS 179](#)

[JHS 179, liite 3](#)

[JHS 179, liite 6](#)

[JHS 152](#)